NOORDZEEOVERLEG

Noordzeeoverleg

www.noordzeeoverleg.nl

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)

Rijnstraat 8

Postbus 20901

2500 EX Den Haag

www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Datum

17 juni 2026

Aan T.a.v. Leden van het Noordzeeoverleg

Advies Natuurinclusief Bouwen Jong NZO

Natuur inclusief Bouwen

In het Noordzeeakkoord is afgesproken om periodiek '*in het Noordzeeoverleg afspraken te maken over de Best Beschikbare Technieken voor mitigatie en natuurversterkend bouwen en ecologisch vriendelijk handelen en de doorwerking hiervan voor nieuwe installaties en objecten*' (NZA 5.2). Hiervoor is een vrijblijvend afwegingskader gemaakt voor actoren om deze te gebruiken. Dit kader wordt momenteel geëvalueerd en biedt dan ook de kans om enkele aandachtspunten in de brede mee te geven in de verdere ontwikkeling van NIB. Jong NZO draagt vijf punten aan om mee te nemen hierin:

1. Doelsturing
2. Toekomstvisie ruimte
3. Regulering en innovatie
4. Uitvoerbaarheid en aanpak
5. Monitoring en kennisdeling

1. Doelsturing

Activiteiten die op de Noordzee plaats vinden, passen vrijwillig of verplicht natuur inclusief bouwen (NIB) toe. Natuur inclusief bouwen kan effectief zijn om de natuur/biodiversiteit van de Noordzee te versterken. Binnen de Nederlandse Noordzee zijn er echter grote verschillen tussen soorten die voorkomen, dieptes en stratificatie en dus wat effectief zou zijn aan NIB, het is geen '*one size fits all*'. Om effectiever te sturen én ontwikkelen bij natuurinclusief bouwen is het wenselijk om ruim van tevoren te definiëren **wat** gestimuleerd **waar** gestimuleerd kan worden met NIB. De kennis over **wat** en **waar** kan worden gebaseerd op de resultaten van bestaande proefprojecten in de Noordzee.

Er zijn een aantal momenten waar de overheid naar kan kijken om hier een nadere visie op te ontwikkelen (en opgedane kennis kan gebruiken). Zo kan uit het plan-/project MER voor de omgeving waarin de activiteit gaat plaatsvinden volgen welke soorten verstoord worden kunnen door de activiteit**.** Hierop volgend kunnen dan een aantal stappen worden genomen:

1. De overheid kan op basis deze informatie hiervan doelen maken voor de regio's op de Noordzee (i.e. een kader per regio) en deze ruim van tevoren definiëren in

het Programma Noordzee. Hierbij dient ook aan te worden gegeven wat niet gaat werken in gebieden.
2. Ontwikkelaars weten zo op basis van de verstoorde soorten en doelen van de overheid ruim van tevoren wat zij kunnen stimuleren en kunnen zo effectief stimuleren.
3. Het projectgebied kan worden uitgebreid met gebieden die wellicht geschikter zijn voor natuurverbetering dan de locatie van de infrastructuur.
    a. Bijvoorbeeld binnen een beschermd gebied van 500 m of het omliggende rifgebied om de effectiviteit van de maatregel te maximaliseren.
    b. Ook kunnen er richtlijnen opgesteld worden voor de diversiteit aan maatregelen waarnaar gestreefd wordt binnen een bepaald gebied.
    c. De overheid kan hierbij faciliteren in de coördinatie tussen ontwikkelaars, zodat voorzieningen tussen projecten en gebieden ook verbonden zijn.

2. Ontmantelen

In het natuurinclusief bouwen en ontwerpen is het van belang om te weten voor welke termijn de constructies worden aangelegd. Het is momenteel onzeker wat er in de toekomst gebeurt met de 'vrijgekomen' ruimte van de (te ontmantelen) activiteiten waar natuurinclusief wordt gebouwd. Het zou daarom wenselijk zijn om meer duidelijkheid aan de voorkant te hebben:

- Welk gebruik krijgt de ruimte die de installatie die ontmanteld wordt nu inneemt? Hoe wordt er op lange termijn omgegaan met het ruimtegebruik? Dit is nodig voor het ontwerp wat wordt toegepast i.e. moet iets overvisbaar zijn of volledig worden opgeruimd en geeft sectoren duidelijkheid.
- Wat voor soort ontmanteling passend en verwacht is op een locatie? Mogen er obstakels blijven liggen tijdens de ontmanteling?
- Word er rekening gehouden met deze natuurverbeteringsmaatregelentijdens de planningsfase van de ontmanteling? Als een constructie wordt ontmanteld kunnen bepaalde natuurverbeteringsmaatregelen in gevaar komen.

3. Reguleren/innoveren

Binnen natuur inclusief bouwen is het, zoals onder 1 aangegeven, wenselijk om duidelijk te hebben welke doelsoorten gestimuleerd dienen te worden om te voorkomen dat er ineffectief en kostbaar een kans voorbijgaat. Actoren op de Noordzee hebben daarbij baat om dat duidelijk te hebben maar anderszins ook ruimte te hebben voor creativiteit en innovatie. Daarin dient er een balans te worden gevonden.

- Eventueel verplichte NIB bij een vergunning dient open maar doel-georiënteerd te zijn.
- Actoren op de Noordzee dienen de vrijheid te hebben om dit zelf in te vullen.

4. Uitvoerbaarheid en aanpak

NIB krijgt in de praktijk vaak pas concreet vorm in de detailontwerpfase. Daarbij is, zoals genoemd onder 2, nog regelmatig onduidelijk hoe de ruimte na beëindiging van de exploitatie van een asset/ activiteit wordt benut. Deze gefragmenteerde benadering leidt ertoe dat kansen onbenut blijven. Een meer holistische aanpak van NIB is daarom wenselijk.

- Kijk bij NIB niet alleen naar de aanlegfase, maar naar het hele proces: van ontwerp en constructie tot exploitatie en ontmanteling. Dit vraagt om heldere kaders vanuit de overheid voor het gehele proces.
- Omdat de effecten en resultaten van investeringen in NIB vooraf niet volledig bekend zijn, is er ruimte nodig voor bijsturing, wanneer een NIB niet effectief is binnen de ruimte, op basis van nieuwe kennis en ervaring. Richt beleid rondom NIB in als een lerend proces.

5. Monitoring en kennisdeling

Veel van de projecten op het gebied van NIB op de Noordzee zijn nog pilots, waarbij de resultaten vaak nog onzeker zijn. Kennisdeling tussen projecten kan deze onzekerheden verminderen en daarmee de risico's verkleinen. Daarnaast is monitoring belangrijk om de effectiviteit van de projecten meetbaar te maken en te kunnen vergelijken.

- Maak kennisdeling een standaard onderdeel van NIB: wat is toegepast, wat werkte wel/niet, en onder welke condities.
- Werk met een gedeeld referentiekader zodat resultaten tussen projecten vergelijkbaar zijn.
- Maak duidelijk wie monitort, wie data beheert, en waar het toegankelijk is.
- Faciliteer een openbare database waarin alle onbewerkte monitoringsdata gepubliceerd wordt.